

DEN VERTIKALE HAVE

ØKOLOGI PÅ HØJKANT

MARIJKE ZWAAN ER EN ENERGISK KVINDE OG ILDSJÆLEN BAG DEN VERTIKALE HAVE PÅ OTTO KRABBES PLADS I KØBENHAVN. PROJEKTET HAR EFTER LANGE OG SEJE GODKENDELSESFORLØB RESULTERET I EN GAVL, DER NYTÆNKER INTEGRATIONEN AF NATUR OG ØKOLOGI I STORBYEN. GAVLEN UDNYTTET EN AF STORBYENS MANGE VERTIKALE FLADER TIL EN ØKOLOGISK REGNVANDSHAVE TIL INSPIRATION FOR DE MANGE FORBIPASSERENDE OG TIL GLÆDE OG STOLTHED FOR EJENDOMMENS BEBOERE.

ØKOLOGISK DEMOPROJEKT

Gavlen er bygget op i rå mursten med et udseende, der leder tankerne hen imod en ruin fra tidligere tider. I huller og rør titter planter og mos frem på muren, og foran muren findes et lille regnvandsbassin, der opsamler noget af det vand, som falder på husets 230 m² tag. Det meste samles i en 12 m³ regnvandstank under jorden. Overskudsvand sives ned på stedet, fordi systemet er afkoblet fra kloaksystemet. Endnu er gavlen ikke vokset til, men det kan en god, og ikke alt for tør, sommer råde bod på.

De fleste Vesterbrobeboere kender gavlen på Otto Krabbes Plads, som i mange år har skilt sig ud ved at være prydet af et stort anti-EF vægmaleri. Pudsigt nok var det også en herboende hollandsk kvinde ved navn Marijke, der i sin tid stod bag dette maleri. For syv år siden var det tid til en renovering, og selvom mange lokale følte vemod ved at tage afsked med det gamle vægmaleri, er den nye gavl blevet taget vel imod af lokale borgere – og også af den Marijke, der stod for det oprindelige vægmaleri.

Ideen med den vertikale have var ifølge *Marijke Zwaan* at *“udnytte en vertikal flade til mange forskellige formål. I stedet for at lave et gavlmaleri, der ikke har andre nytteværdier og er statisk, var tanken at skabe en gavl, der varierer med årstiderne og bliver mere og mindre grøn henover året. Her vil være skiftende fugleliv, måske en hvepsere, planter og synligt genbrug af regnvand.”*

Der er tale om pionérarbejde, i hvert fald i dansk sammenhæng, og ifølge Marijke Zwaan er det ikke usædvanligt, at det er ildsjælene, der tør bryde med de gængse måder at gøre tingene på. Derfor er det ofte også dem, der står bag udviklingen af nye idéer:

“UANSET HVOR JEG KIGGER HEN, SER JEG MULIGHEDER. DET ER SJOVT, MEN DET KAN OGSÅ VÆRE LIDT ANSTRENGENDE, NÅR ANDRE IKKE ALTID SER DE SAMME PERSPEKTIVER”

“Ildsjælprojekterne vil ofte være usædvanlige demoprojekter, og derfor kan det være en udfordring at finde fagfolk, som tør afprøve nye ting og sætte navn og rygte på spil ved at være en del af noget nyskabende. I ByhaveNetværket har vi heldigvis et godt økonetværk med mennesker, som er vant til at tænke anderledes og ikke at lave det arkitektoniske ‘comme il faut’,” siger Marijke Zwaan.

Den vertikale have blev indviet i maj 2009 – ca. syv år efter Marijke Zwaan fik idéen til projektet.

ILDSJÆL IMOD VANETÆNKNINGEN

At bryde normerne og ‘vende økologien på hovedet’ er imidlertid ikke uden omkostninger. For ikke alle kunne forholde sig til projektet, og ikke mindst sagsbehandlingstiden har været en stor udfordring.

“Det var kun pga. min erfaring og mit gode netværk i kommunen, at jeg holdt fast i projektets bevillinger og fik overbevist de rigtige mennesker om, at det nok skulle blive til virkelighed,” fastslår Marijke Zwaan og understreger, at hun aldrig har oplevet uvilje fra kommunen, men at det politiske system har svært ved at håndtere nyskabende og

Foran muren findes et lille regnvandsbassin, der opsamler vandet fra gavlen.

eksperimenterende idéer og derfor til tider har været meget tungt at arbejde med. Knap syv år er gået fra idéen til den første kommunale bevilling i 2003 og til realisering af den vertikale have i maj 2009.

Det var en forløsning for projektet, da det opnåede den længe ventede myndighedsgodkendelse fra Byggesagskontoret og herefter modtog en ekstra bevilling fra Teknik- og Miljøudvalget, der sikrede projektets færdiggørelse. Nu står den vertikale have som et symbol på en ny måde at tænke økologi og lokal anvendelse af regnvand i byen, i en tid med et stort fokus på klima, økologi og bæredygtighed.

EN STÆRK LEDER MED GODT NETVÆRK

På trods af vanskelighederne i projektet, er Marijke Zwaans fornemste råd, at ildsjælen aldrig skal give op. *“Hvis man synes, at man har en god idé, skal man sørge for, at den*

er tænkt igennem i samarbejde med nogen med forstand på området. Eksperterne skal helst også synes, at det er en god idé,” siger hun, der selv har vendt sig mod sit netværk for råd og vejledning, ikke mindst når tingene har set lidt sorte ud. *“Jeg har både mit byhavenetværk, og indgår også i et Vesterbronetværk af ildsjæle, som altid har bakket mig op. Når man snakker med hinanden, hjælper det på motivationen.”*

Samtidig har det haft betydning for projektet, at Marijke Zwaan er en erfaren projekt-mager og kender systemet indefra. Hun har gode kontakter i kommunen, og det har været afgørende for, at det – trods den langsomme godkendelsesprocedure – alligevel har været muligt at fastholde de bevilgede midler.

SET UDEFRA

“VI ER SELVFØLGELIG RIGTIG GLADE FOR DE NYE ALTANER OG IKKE MINDST SIGNALVÆRDIEN I GAVLENS ØKOLOGISKE PROFIL. NÅR JEG TÆNKER OVER DET, ER JEG FAKTISK HELT STOLT OVER AT BO I DET HER HUS, HVOR GAVLEN ER. DET ER NOGET, DER BLIVER LAGT MÆRKE TIL, OG DER KOMMER TIT NOGEN FORBI OG KIGGER PÅ DEN.”

– Kvindelig beboer i bygningen og mor til to

“FOLK I NABOLAGET HAR TAGET GODT IMOD GAVLEN, OG VI GLÆDER OS OVER DEN SLAGS GRØNNE INITIATIVER HER I VORES BYDEL – OG JEG BOR HELDIGVIS, SÅ JEG KAN SE GAVLEN FRA MIN LEJLIGHED I NABOLAGET.”

– Indehaver af lokal børnetøjsbutik

Selvom netværket spiller en vigtig rolle, er det ifølge Marijke Zwaan alligevel vigtigt, at man som ildsjæl og idémaker tør tage ansvaret på sig:

“Når man har sat et projekt i gang, skal man også være parat til at lede det. Et af vores principper er, at vi skal arbejde sammen med hinanden og med andre. Men det viser sig, at det i en planlægningsfase er meget svært at samarbejde med mange mennesker. Mange bliver først interesserede, når der begynder at ske noget.”

Ildsjælsprojekter bliver ofte suppleret af rådgivning fra eksperter, som kan have megen nyttig viden til brug for projektet. Men det er ildsjælene, der har projektet inde på livet, lever med det og brænder for det. *“Det er vigtigt som ildsjæl ikke at gå på kompromis med de kvaliteter, som man mener, giver projektet dets værdi og berettigelse,”* fastslår Marijke Zwaan.

I dette projekt har Marijke Zwaan nået sit mål om en gavl, der vender op og ned på forestillinger om natur i byen. Men hun medgiver alligevel, at det godt kan være udfordrende at være ildsjæl. *“Jeg synes, at uanset hvor jeg kigger hen, ser jeg muligheder,”* siger hun, *“Det er sjovt, men det kan også være lidt anstrengende, når andre ikke altid ser de samme perspektiver,”* afslutter hun.

Marijke Zwaan rydder ud i murens beplantning.

FAKTA

VISION:

At udnytte en af storbyens mange lodrette flader til at skabe en vertikal regnvandshave.

BYGGERI:

Gavlen er muret op i genbrugsmursten med indmurede bosteder til flagermus og fugle og plads til murplanter.

ORGANISATION:

Marijke Zwaan er projektleder. ByhaveNetværket og ejerforeningen Dannebrogsgade 21 var bygherre på projektet.

SAMLET BUDGET:

2,1 mio. kr.

BIDRAGYDERE:

Realdania (382.500 kr.) Derudover er projektet støttet økonomisk af ejerforeningen, Københavns Kommune samt Friluftsrådet og Grøn Vesterbro.

PROJEKTPERIODE:

2003-2009.

BRUGERE:

Beboere i ejerforeningen Dannebrogsgade 21, lokale Vesterbroborgere.

BELIGGENHED:

Otto Krabbes Plads på Vesterbro i København.